

***"As actividades de avaliación da
calidade de ACSUG. A participación de
estudantes"***

Julio Abalde Alonso

Director

***Encontro cos estudantes do Sistema Universitario de Galicia: O
importante papel do estudante na garantía da calidade***

Santiago de Compostela, 5 de marzo do 2009

¿QUÉ É (ou debería ser) O ESPAZO EUROPEO DE EDUCACIÓN SUPERIOR?

Un **cambio de metodoloxía docente**:
ensinanza do profesor > **aprendizaxe do estudante**

Transparencia: contrato profesor-alumno (ECTS), guías docentes

Unha **aposta por unha formación integral**: contenidos científicos e **capacidades** (estudiantes como profesionais e cidadáns)

Unha **oportunidade de mellora da calidade** da docencia universitaria

Accións derivadas de Bolonia

Xeralización do Sistema Europeo de Créditos (ECTS)

Adopción dunha estrutura baseada en dous ciclos (Grao-Posgrao)

Adopción do Suplemento Europeo o Título (DS)

Consecuencias

- Reflexión profunda sobre a estrutura e contidos: títulos e materias
- Cambio de perspectiva na educación: "ensinanza/aprendizaxe"
- Modificación de métodos e sistemas de avaliación
- Transparencia de sistemas e títulos
- Recoñecemento académico e de cualificacións profesionais
- Competitividade en formación e investigación
- Incremento de mobilidade de estudantes e profesores
- Mellora da competitividade dos titulados
- Acreditación da calidade
- Cambios nos procesos de xestión

- **A garantía de calidade e un dos pilares da construción del EEES.**
- **O propósito dunha dimensión europea da garantía de calidade e a promoción da confianza mutua e a mellora da transparencia.**
- **Consecuente co principio de autonomía institucional, a responsabilidade primeira no establecemento da garantía de calidade descansa en cada institución.**
- **As Universidades terán que desenrrolar procesos para demostrar a súa responsabilidade rendindo contas coa sociedade e mellora a súa actividade docente.**
- **As Universidades deberán ser capaces de demostrar a súa calidad a nivel nacional e internacional polo que e necesario a utilización de criterios e directrices homologables intrenacionalmente.**

Marco europeo da calidade

Critérios e directrices europeos: principios

- As **universidades** son as responsables fundamentais de garantir a calidade das súas ofertas.
- Deben salvagardarse os intereses da **sociedade** respecto da calidade e os criterios da Educación Superior.
- É necesario que se desenvolva e mellore a calidade dos **programas académicos**.
- Debe promoverse a cultura da calidade nas **universidades**

Marco europeo de calidade

Criteria e directrices europeos: contidos

- Garantía de calidade **interna** nas institucións de educación superior
- Garantía de calidade **externa** da educación superior (titulacións o institucións)
- Garantía de calidade das **axencias de avaliación** da calidade

A CULTURA DA CALIDADE E A GARANTÍA DA CALIDADE NAS UNIVERSIDADES

CRITERIOS E DIRETRICES EUROPEAS DE GARANTIA DE CALIDADE (ENQA):

- As institucións deben ter unha política e uns procedementos asociados para a garantía de calidade e criterios para os seus programas e títulos.
- Mecanismos formais de aprobación, control e revisión periódica dos programas e títulos.
- Avaliación dos estudantes segundo criterios, normas e procedementos publicados e aplicados de forma coherente.
- Medios que garantan que o persoal docente está capacitado e é competente para o seu traballo.
- Adecuación dos recursos de aprendizaxe e apoio aos estudantes.
- Sistemas que recompilen, analicen e utilicen información pertinente para a xestión eficaz dos seus programas de estudo e outras actividades.
- Publicación con regularidade de información actualizada, imparcial e obxectiva, tanto cualitativa como cuantitativa, sobre os programas que ofrecen.

- A calidade non e solo unha maneira de gestionar, e una cultura de calidade.
- A cultura da calidade e un valor compartido, e polo tanto unha responsabilidade colectiva na que participa toda a comunidade universitaria e a sociedade, a que rinde contas.

RESPONSABILIDADE DE TODOS

MISIÓN DA GARANTÍA DE CALIDADE NO MARCO DA REFORMA DA LOU :

- **Salvagardar os intereses da sociedade respecto á calidade da oferta educativa e das propostas de plans de estudo conducentes aos títulos oficiais de Grado, Máster e Doutor.**
- **Promover unha cultura de calidade dentro das universidades.**
 - **Desenvolver procesos mediante os que as institucións universitarias podan demostrar a súa responsabilidade.**
 - **Desenvolver e mellorar a calidade dos programas académicos e os seus resultados.**

O NOVO MARCO NORMATIVO EN ESPAÑA

EIXES FUNDAMENTAIS DA REFORMA DA LOU :

- Organización da ensinanza baseada en **tres ciclos**: Grao, Master e Doutoramento
- Potenciar a **autonomía das universidades** e aumentar a esixencia de render contas sobre o cumprimento das súas funcións
- Potenciar o papel e a **responsabilidade de todos** os axentes (Estado-CCAA-Universidades)
- Aumentar a participación dos **estudantes** no sistema universitario

Directrices do Sistema de Garantía de Calidade

1. Responsables do sistema de garantía de calidade.
2. Procedemento de avaliación e mellora da ensinanza e profesorado.
3. Procedementos para garantir a calidade das prácticas externas e dos programas de mobilidade.
4. Procedementos de análise da inserción laboral dos graduados e da satisfacción coa formación recibida
5. Criterios específicos para a eventual supresión do título.

A VERIFICACIÓN E ACREDITACIÓN DOS TÍTULOS

ANTERIOR Á NOE

CATÁLOGO

DIRECTRICES ESPECÍFICAS

HOMOLOGACIÓN

SISTEMA NOE

REXISTRO DE TÍTULOS

DIRECTRICES XERAIS:

Referentes externos

Garantía de calidade

VERIFICACIÓN

ACREDITACIÓN

Procedemento de implantación dos títulos:

- Verificación *ex ante* e implantación dos novos planos de estudo.
 - Implantación de sistemas de avaliación e mellora incluíndo a actividade do profesorado
- Desenvolvemento da docencia
 - Avaliación e mellora
- Acreditación *ex post* dos títulos
 - Avaliación dos resultados e consecución dos obxetivos propostos

Programa *FIDES-AUDIT*

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

Propósito Programa FIDES

Orientar a los centros para que puedan:

- **Integrar** todas aquellas **actividades**, que hasta ahora desarrollaban, relacionadas con la **garantía de calidad de las enseñanzas**.

Favorecer el futuro proceso de **verificación y acreditación** de títulos.

Propósito Programa *AUDIT*

- Facilitar **orientaciones**, a los centros, para el diseño de Sistemas de Garantía Interna de Calidad.

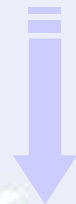
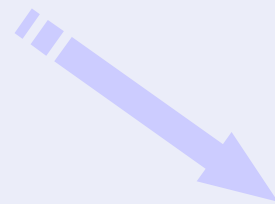
- Poner en práctica un procedimiento que conduzca al **reconocimiento de dicho diseño**.

Programa *FIDES-AUDIT*

Critérios e directrices europeas en materia de garantía de calidade

Directrices do M.E.C.

Mecanismos xa existentes de garantía de calidade nas universidades

Programa *FIDES-AUDIT*

Sistemas de Garantía Interna de Calidade dos Centros Universitarios (SGIC)

EIXES	CRITERIOS
1.- Planificación e desenvolvemento da ensinanza	1.- Obxectivos do plan de estudos
	2.- Planificación da ensinanza
2.- Servizos de apoio ao estudante	3.- Admisión de estudantes
	4.- Orientación a estudantes
3.- Recursos de apoio á ensinanza	5.- Persoal académico
	6.- Recursos e servizos
4.- Resultados	7.- Resultados
5.- Garantía de calidade	8.- Garantía de calidade

Procedemento de análise e seguimento dos resultados

- **Obxectivo**

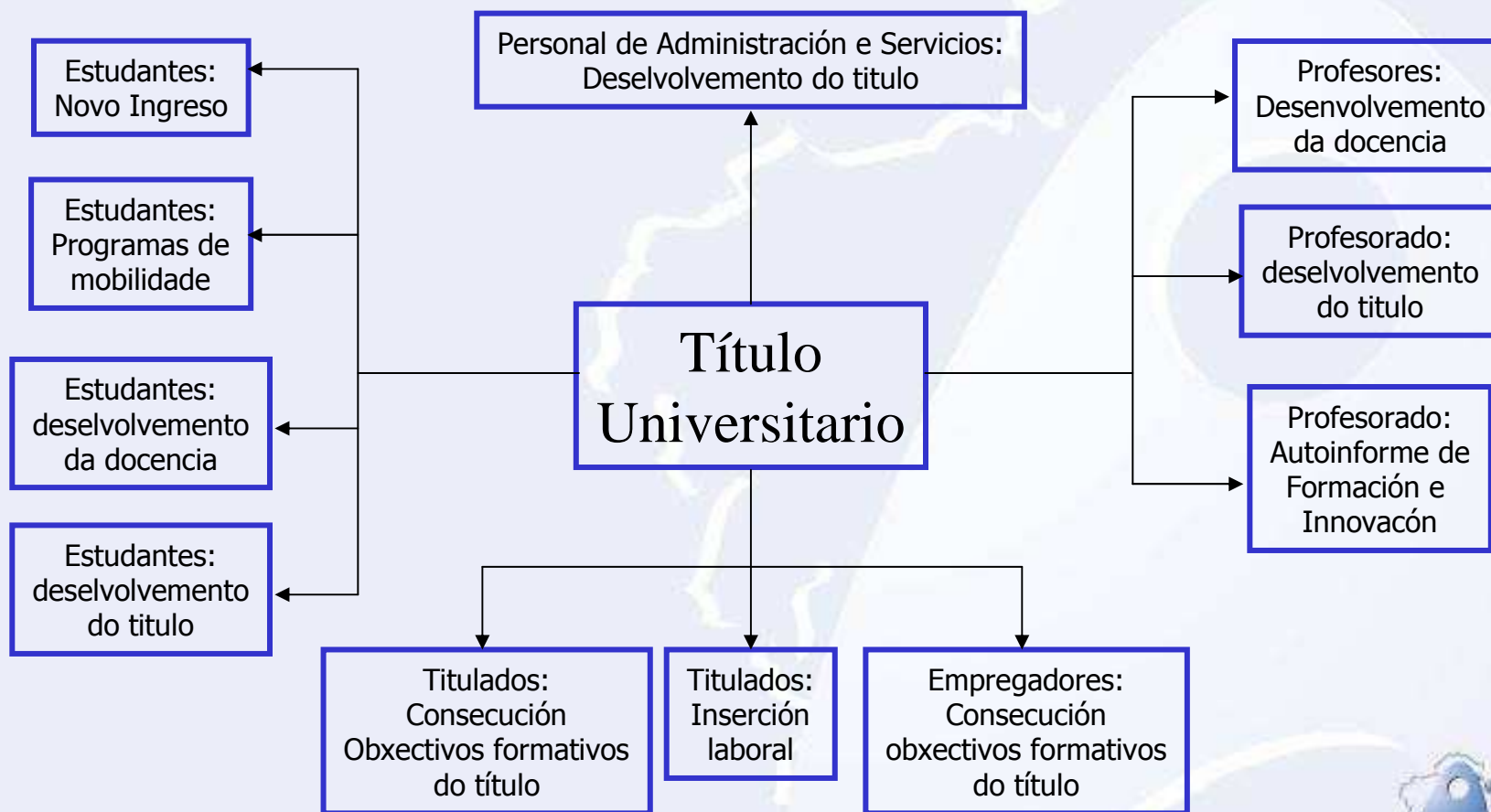
- Presentar cómo o centro garantiza que se miden e analizan os **resultados da formación**, da **inserción laboral** y da satisfacción dos distintos **grupos de interés**, así como si existen e cómo se xestionan os **mecanismos de decisions** a partir dos mesmos para a mellora da calidade das ensinanzas impartidas no centro

Indicadores de Ingreso
Indicadores de mobilidade
Perfil do profesorado
Indicadores de resultados
Indicadores de recursos

ENQUISAS DE SATISFACCIÓN

Comisión de Calidade

- Representante do equipo decanal do centro
- O coordinador/a do título (si procede)
- 1 o 2 profesores do título
- O coordinador/a nas outras universidades (programas interuniversitarios do SUG)
- 1 membro do persoal de administración e servicios.
- 1 estudante
- 1 estudante de terceiro ciclo (si e posible)
- 1 representante da UTC (opcional)

Procedemento

- Constitución da Comisión
- Establecemento do Sistema de Garantía de Calidade
- Recopilación das evidencias
- Realización das enquisas de satisfacción
- Anualmente realización de unha auditoría de evolución das evidencias e indicadores:
 - Detección das desviacións nos obxectivos e indicadores do título
 - Identificación das accións correctoras e plans de mellora
 - Implantación dos plans de mellora

DOCENTIA

Marco europeo de la calidad

Criterios e directrices europeos: Calidad interna das universidades

- Criterio 1.4 Garantía de calidad do persoal docente.
 - As institucións deben dispoñer de medios para garantir que *o profesorado está cualificado e competente para o seu traballo.*
 - Estos medios deberían estar a disposición de aquelas persoas que levan a cabo revisions externas.

Marco europeo de la calidad

Criterios y directrices europeos: Criterio 1.4. Directrices

Es fundamental que los docentes tengan:

- **Procedimientos** de contratación y nombramiento que aseguren que el nuevo personal dispone de la *competencia necesaria*.
- **Mecanismos** para dar oportunidades al personal docente para *desarrollar y ampliar su capacidad de enseñanza y para estimularles para que saquen partido de sus habilidades*.

EL NUEVO MARCO ESPAÑOL: Directrices de GC

1. Responsables del sistema de garantía de calidad.
2. **Procedimiento de evaluación y mejora de la enseñanza y profesorado.**
3. Procedimientos para garantizar la calidad de las prácticas externas y los programas de movilidad.
4. Procedimientos de análisis de inserción laboral de graduados y de satisfacción con la formación recibida
5. Procedimiento de análisis de la satisfacción de los distintos colectivos y atención a sugerencias y reclamaciones.
6. Criterios específicos para eventual supresión del título.

DOCENTIA: Principios básicos

- **Maior responsabilidade das universidades** na valoración do desempeño do seu profesorado así como na súa formación e estímulo.
- Pretende satisfacer as demandas das universidades e do sistema educativo dun **modelo e uns procedementos** para garantir a calidade do profesorado e favorecer o seu desenvolvemento e recoñecemento.
- Compromiso de participar e apoiar distintos marcos de **colaboración técnica** coas universidades, as axencias autonómicas e as Administracións Educativas das Comunidades Autónomas

DOCENTIA: Objetivos

1. Proporcionar un marco de referencia, un modelo e uns procedementos que permitan abordar a avaliación da actividade docente que se desenvolve nas universidades.
2. Favorecer o desenvolvemento do profesorado, o seu promoción persoal e profesional.
3. Favorecer o proceso de toma de decisións relacionadas coa avaliación.
4. Contribuír ao necesario cambio cultural nas universidades que supón a avaliación da actividade docente e potenciar o intercambio de experiencias entre as universidades para mellóraa continua da actividade docente.
5. Favorecer a cultura da calidade alineando a actividade docente do profesorado cos obxectivos da institución.

DIMENSIONES	ELEMENTOS	
I. PLANIFICACIÓN DA DOCENCIA	1. Organización e coordinación docentes.	Modalidades de organización
		Coordinación con outras actuacións docentes.
	2. Planificación de la enseñanza y del aprendizaje con relación a las materias impartidas.	Resultados do aprendizaxe previstos.
		Actividades de aprendizaxe previstas.
		Criterios e métodos de avaliación.
Materiales e recursos para a docencia.		
II. DESENVOLVEMENTO DA ENSINANZA	3. Desenvolvemento da ensinanza e avaliación do aprendizaxe.	Actividades de ensinanza e aprendizaxe realizadas.
		Procedementos de avaliación aplicados
III. RESULTADOS	4. Resultados en termos de obxetivos formativos.	
	5. Revisión e mellora da actividade docente: formación e innovación.	

DOCENCIA: Criterios

- **Adecuación:** A actividade docente debe responder aos requerimientos establecidos pola Universidade e o Centro e deben estar alineados cos obxectivos formativos e competencias recollidas no plan de estudos e cos obxectivos da institución.
- **Satisfacción:** A actividade docente debe xerar unha opinión favorable dos demais axentes implicados no ensino.
- **Eficiencia:** A actividade docente debe propiciar o desenvolvemento nos estudantes das competencias previstas (o logro dos resultados previstos).
- **Orientación á innovación docente:** A actividade docente debe abordarse desde unha reflexión sobre a propia práctica que favoreza a formación desde unha predisposición a introducir cambios.

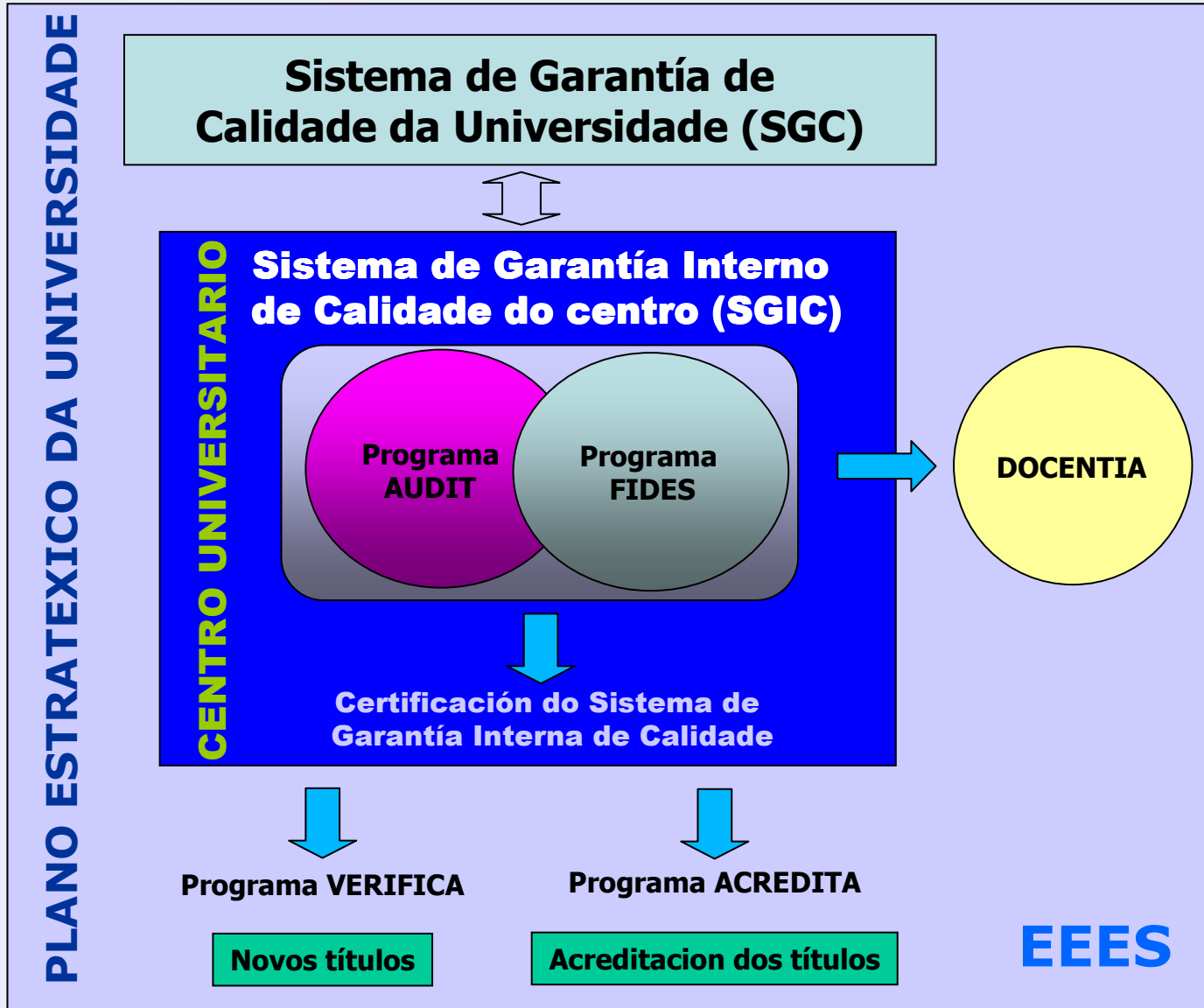
DOCENTIA: Fontes e Procedimentos

DIMENSIONES A AVALIAR	FONTES E PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN		
	Profesor	Responsables académicos	Estudiantes
Planificación	Auto-informe	Informe	Enquisa
Desenvolvemento			
Resultados			

CONCLUSIONS

O futuro da avaliación do profesorado.

- **Maior responsabilidade das universidades.**
- **Parte do sistema interno de garantía de calidade das universidades.**
- **Alineada coa formación do profesorado e a mellora continuada da docencia.**
- **Podrería vincularse a outras accións sobre o profesorado: contratación e selección, promoción e recoñecemento, retribucións.**

OBXETIVOS DA CALIDADE

A MODO DE CONCLUSIONES

Os Sistemas de Aseguramento e Avaliación da calidade na ensinanza teñen como obxectivos fundamentais:

- Incidir na mellora continua das actividades realizadas
- Realizar unha labor máis efectiva
- Medir e aumentar a satisfacción dos usuarios e colectivos implicados
- Adaptar os contidos formativos e competencias profesionais as demandas de formación da sociedade
- Adaptar os servizos ás necesidades e situacións sociais cambiantes
- Fomentar a cultura da calidade

Gracias pola atención

<http://www.acsug.es>
julio.abalde@acsug.es

Axencia Certificada
UNE-ISO-9001:2000
Ref.: EC-2346/06
20 de marzo de 2006